

דשאלו שהוא גם כן הסרת דעת, לפי שחשב לגלות ההעלם שלו, ודבר זה אי אפשר רק בלא דעת).

וזהו בירור הדמיונות דבני ישראל שהם גם כן עיקרן רק בהעלם, ואצל השיכור כל מה שהוא בדמיונו יוצא בגילוי, ועל כן אמרו בעירובין (סה): דאדם ניכר בכוסו. ובפורים הכל מודים דבעינין לכם, וכל מה שחושב לגרמיה הוא גם כן לשם שמים. ועל כן גם כל הדמיונות שהם רק מה שהמחשבה שקועה במה שהוא לגרמיה, אז הוא ההכרה בכוסו דהכל לשם שמים, ואפילו אם הוא עד דלא ידע בו, מכל מקום אז הוא התגלות מעמקי הלב שאפילו אומר על ימין שהוא שמאל מ"מ נקודת הלב דבוק בהש"י (מתוך מחשבות חרוץ סוס"י ה עמ' 23. ע"ע כע"ז בסידור עולת ראייה).

טעמים וענינים נוספים, ע' במהרש"א; מי השלוח לקוטי הש"ס; אהב ישראל (לפורים, עמ' קלב ד"ה ועפ"ז); לקט שיחות מוסר לגרא"י שר ח"ב עמ' קעד ואילך; אור גדליהו פורים ה.

*

'אין בין יום טוב לשבת אלא אוכל נפש בלבד' –

'מה מתוק לחיך אמרי פה קדוש החסיד הקדוש מוה"ר זושא נ"י שאמר מה שכתבו חז"ל במשנה אין בין יו"ט לשבת אלא אוכל נפש בלבד. ודקדק דתיבת 'בלבד' למה לי, דהוי סגי לומר אלא אוכל נפש – ואמר דחז"ל כוונו לדברי הוזה"ק (ח"ב פה): תא חזי מה בין שבתא לשאר זמנין וחגיגין, דאילו בשאר זמנין וחגיגין אי איהו בלחודיה חדי ולא יהיב לאחרי עליה כתיב זוריתי פרש על פניכם פרש חגיכם אבל בשבתא בו' אבל 'שבתכם' לא כתיב. וזהו אומרם 'אין בין יו"ט לשבת אלא אוכל נפש בלבד' – שיאכל לבדו בלי העני, דבשבת שרי וביו"ט אסור ועונשיה סגי אי לא יהיב לאחרי למחודי' (תורת הרבי ר' זושא' קיט; דברי צדיקים, בסופו).

דף ח

'אין בין המודר הנאה מחבירו למודר ממנו מאכל אלא דריסת הרגל וכלים שאין עושין בהן אוכל נפש'. בנדרים (לג. ע"ש) פרש רבא 'מודר מאכל' – באומר הנאה המביאה לידי מאכל עלי, הלכך אסור בכל הנאה שות פרוטה מאחר שאפשר לקנות בדמיה מאכל, אבל אם נדר ממאכל חברו לא נאסר אלא באכילה.

'הא לא קפדי אינשי'. רבנו תם פירש בדריסת הרגל בבקעה שאנשים אינם מקפידים בדבר. והרמב"ן (וע' גם ברבנו חננאל ובריטב"א) מפרש אפילו בחצר אין אדם מקפיד על העברה בעלמא, אם אינו מתעכב ושוהה שם (מובא בר"ן נדרים לג).

ורש"י במשנתנו פירש 'ליכנס לביתו'. ואולי לדעתו כל הנאה שאין אנשים דורשים ממון עבורה, בכלל 'לא קפדי' היא ובה נחלקו רבי אליעזר ורבנן. וצ"ב.

זנרצה לו לכפר עליו. רבי שמעון אומר: את שעליו חייב באחריותו ואת שאינו עליו אינו חייב

באחריותו. יש להבין מה חידוש יש בדבר שהוצרכנו לדרשת הכתוב, והלא חייב הוא לקיים את נדרו אשר נדר, וכיון שאמר 'הרי עלי', כל עוד לא הביאו מחויב ועומד הוא מצד הנדר?
מכאן הוכיח הגר"ז מבריסק שהאומר 'הרי עלי' והפריש את קרבנו, מלבד מה שחייב לקיים נדרו משום פרשת נדרים, חלה עליו גם כן חובת אחריות מעצם דיני הקרבן, כלפי הבהמה שהופרשה לקרבנו. וזהו שדרש רבי שמעון מהכתוב.

ונפקא מינה – כאשר הביא קרבנו לעזרה ומסרו לכהן; עד כמה שהדבר נוגע לחובת נדרו – יצא ידי חובתו, ואולם כלפי חיוב אחריות על הקרבן שהופרש, לא נתקיים חיובו אלא בהקרבנו של הקרבן בפועל. (וע"ע חולין כב ובראשונים; רש"י חולין קלט ומעילה יט; קרן אורה שם; משנה למלך מעשה הקרבנות יד, ה; טורי אבן; דובב מישרים ח"א סוסי" מב; אבי עזרי מעשה הקרבנות יד, ה; ברכת מרדכי או"ח ח"ב ד, ג.
אולי יש לפרש בזה את פשט הדרשה: 'ונרצה לו לכפר עליו' – 'את שעליו' כלומר הבעלים המתכפרים – חייב עד שעת הריצוי, 'את שאינו עליו' – הכהן המקריב, שלא הטעינו על כתפו – אינו חייב.

[כיוצא בזה דרש רבי שמעון (ביומא) 'לכפר עליו' – בכפרת דברים הכתוב מדבר, ופרש"י שמשמע בכפרה המוטלת עליו והוא הוידוי].

(ע"ב) 'מצורע מוסגר.' בהרת שנראתה באדם ואין מראה עמוק מן העור ושערה לא הפך לבן, מסגיר הכהן את הנגע שבעת ימים, ואם ראהו שוב ביום השביעי והנה הנגע עמד במראהו ולא פשה בעור – מסגירו הכהן שנית. ואם בתום השבעה כהה הנגע ולא פשה – מטהרו הכהן. זהו 'שהור מתוך הסגר'. אבל אם פשה הנגע – הרי הוא 'מצורע מוחלט', טעון פרימה ופרימה, וכשנטהר טעון לגלח את כל שערו ולהביא שתי צפורים.

'אין בין ספרים לתפלין ומזוזות אלא שהספרים נכתבין בכל לשון ותפלין ומזוזות אינן נכתבות אלא אשורית...' בשו"ת חות יאיר (רלה) פירש שמשנתנו [וכן כל המשא ומתן שנגרר אחריה] אינה עוסקת בדיני הכשר הספר לקרוא בו בציבור, שודאי אין לקרוא בספר הכתוב בלשון אחרת, אלא המדובר רק לענין התר לכתוב ספר תורה בשאר לשונות או לקרוא בו, שבימיהם לא היה מותר להכתב אלא תורה שבכתב ובתנאים מסוימים (וראה במובא להלן בפירוט). וכתב להוכיח כן מהמשך הסוגיא שהעמידו הברייתא בספרי נביאים וכתובים, והרי אין שייך בהם כשרות ופסול [אם לא שנפרש לענין ההלכה שמטמאים את הידים. וצ"ב].

אלא שהעיר ממה שנראה מדברי רש"י (בד"ה לתופרין) שמדובר כאן לענין כשרות ופסול. וכן הקשה על דברי הרשב"א בתשובה (תריא. וכן הביא הר"ן להלן פ"ב מהרמב"ן) שהביא ראייה מכאן שספר תורה שחסר או יתר אות אחת פסול מכך שמשמע שלענין כל ההלכות שזה ספר תורה לתפלין ולמזוזות שכשם שהם פסולים בחסר וביתר כך דין הספר – הרי נראה מדבריו שנקט שמשנתנו עוסקת בדיני הכשר ופסול הספר לקריאה (וע' גם בשו"ת הרשב"א המיוחסות לרמב"ן קכב).
ע"ע בספר משך חכמה (תשא לד) שכתב ליתן טעם לכך שהספרים נכתבים בכל לשון או עכ"פ בלשון יוגית.

דף ט

'רב נחמן בר יצחק אמר: וכל הנשים יתנו יקר לבעליהן.' על משמעות המלה 'יקר' ועניניה – ע' קדושת השבת ז עמ' 61 ובמובא ביוסף דעת סנהדרין לח (וע"ע בספר כסא רחמים; משך חכמה עקב יא, יב).